

**ПРОТОКОЛ
О УТВРЂИВАЊУ ЗЕМЉЕ ПОРЕКЛА РОБЕ
И МЕТОДАМА АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ**

САДРЖАЈ

Глава I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- Члан 1. Дефиниције

Глава II ДЕФИНИЦИЈА ЗЕМЉЕ ПОРЕКЛА РОБЕ

- Члан 2. Општи услови
- Члан 3. Билатерална кумулација порекла у Републици Србији
- Члан 4. Билатерална кумулација порекла у Републици Белорусији
- Члан 5. Потпуно добијени производи
- Члан 6. Довољно обрађени или прерађени производи
- Члан 7. Недовољни поступци обраде или прераде
- Члан 8. Квалификациона јединица
- Члан 9. Прибор, резервни делови и алати
- Члан 10. Сетови
- Члан 11. Неутрални елементи

Глава III ТЕРИТОРИЈАЛНИ УСЛОВИ

- Члан 12. Начело територијалности
- Члан 13. Директни транспорт
- Члан 14. Изложбе

Глава IV ДОКАЗ О ПОРЕКЛУ

- Члан 15. Општи услови
- Члан 16. Поступак издавања уверења о пореклу робе ASB.1
- Члан 17. Накнадно издавање уверења о пореклу ASB.1
- Члан 18. Издавање дупликата уверења о пореклу робе ASB.1
- Члан 19. Издавање уверења о пореклу ASB.1 на основу издатог или претходно попуњеног доказа о пореклу
- Члан 20. Услови за попуњавање изјаве на фактури
- Члан 21. Важност доказа о пореклу
- Члан 22. Подношење доказа о пореклу
- Члан 23. Сукцесивни увоз
- Члан 24. Пратећа документа
- Члан 25. Чување доказа о пореклу и пратеће документације
- Члан 26. Неслагање и формалне грешке
- Члан 27. Износи изражени у америчким доларима

Глава V МЕТОДИ АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ

- Члан 28. Међусобна помоћ
- Члан 29. Провера доказа о пореклу
- Члан 30. Решавање спорова
- Члан 31. Одговорност
- Члан 32. Слободне зоне

Глава VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- Члан 33. Измене Протокола
- Члан 34. Радна група за царинска питања
- Члан 35. Прилози
- Члан 36. Роба у провозу или у складишту

Листа прилога

- Прилог I: Обрасци уверења о пореклу робе ASB.1 и захтева за издавање уверења о пореклу робе ASB.1
- Прилог II: Текст изјаве на фактури

Заједничка изјава

Заједничка изјава у вези ревизије промена правила о одређивању земље порекла као резултат измена Хармонизованог система

Г л а в а I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Дефиниције Члан 1.

За потребе овог протокола:

- (а) „израда” значи било коју врсту обраде или прераде, укључујући склапање или посебне поступке;
- (б) „материјал” значи било који састојак, сировину, компоненту или део итд. који се користе у изради производа;
- (в) „производ” значи производ који се израђује, чак и ако је намењен за каснију употребу у неком другом поступку израде;
- (г) „роба” значи и материјале и производе;
- (д) „царинска вредност” значи вредност утврђену у складу са Споразумом о примени члана VII Општег споразума о царинама и трговини GATT (WTO Споразум о царинској вредности) из 1994;
- (ђ) „цена франко фабрика” значи цену на паритету франко фабрика плаћену за производ произвођачу у држави Стране уговорнице у чијем је предузећу обављена задња обрада или прерада, под условом да та цена укључује вредност свих употребљених материјала, уз одбитак свих унутрашњих пореза који се враћају или се могу вратити након извоза добијеног производа;
- (е) „вредност материјала” значи царинску вредност у време увоза употребљених материјала без порекла или, ако она није позната и не може се утврдити, прву цену која се може утврдити а која се за те материјале плаћа у држави те Стране уговорнице;
- (ж) „вредност материјала са пореклом” значи вредност материјала из тачке (е) примењену пошто се узму у обзир потребне измене (*mutatis mutandis*);
- (з) „додата вредност” подразумева цену производа на паритету франко фабрика, умањену за царинску вредност сваког укљученог материјала без порекла или, ако царинска вредност није позната и не може се утврдити, прву цену која се може утврдити, а која се за те материјале плаћа у држави Стране уговорнице;
- (и) „главе” и „тарифни бројеви” значе главе и тарифне бројеве (четвороцифрени бројеви) коришћене у номенклатури која чини Хармонизовани систем назива и шифарских ознака роба (у даљем тексту „Хармонизовани систем” или „ХС”);
- (ј) „сврстан” односи се на сврставање производа или материјала у одређени тарифни број;
- (к) „пошиљка” значи производе које један извозник истовремено шаље једном примаоцу или производе обухваћене једним превозним документом који покрива њихову допрему од извозника до примаоца или, у недостатку таквог документа, производе обухваћене једном фактуром;
- (л) „подручје” укључује територијалне воде.

Г л а в а II ДЕФИНИЦИЈА ЗЕМЉЕ ПОРЕКЛА РОБЕ

Општи услови Члан 2.

За потребе Споразума следећи производи ће се сматрати производима са пореклом из државе једне од Страна уговорница:

- (а) производи у потпуности добијени у држави те Стране уговорнице у смислу члана 5. овог протокола;
- (б) производи добијени у држави Стране уговорнице који укључују материјале који нису у потпуности тамо добијени, под условом да су ти материјали прошли довољну обраду или прераду у држави те Стране уговорнице у смислу члана 6. овог протокола.

Билатерална кумулација порекла у Републици Србији **Члан 3.**

Материјали са пореклом из Републике Белорусије сматраће се материјалима са пореклом из Републике Србије кад су уграђени у тамо добијени производ. Није потребно да такви материјали прођу довољну обраду или прераду, под условом да су били предмет обраде или прераде која премашује оне обраде или прераде наведене у члану 7. став 1. овог протокола.

Билатерална кумулација порекла у Републици Белорусији **Члан 4.**

Материјали са пореклом из Републике Србије сматраће се материјалима са пореклом из Републике Белорусије кад су уграђени у тамо добијени производ. Није потребно да такви материјали прођу довољну обраду или прераду, под условом да су били предмет обраде или прераде која премашује оне обраде или прераде наведене у члану 7. став 1. овог протокола.

Потпуно добијени производи **Члан 5.**

(1) Потпуно добијеним производима у држави једне од Страна уговорница сматрају се:

- (а) минерални производи извађени из земље или морског дна дате државе;
- (б) тамо убрани или пожњевени биљни производи;
- (в) тамо окоћене и узгојене живе животиње;
- (г) производи добијени од тамо узгојених живих животиња;
- (д) производи тамо добијени ловом или риболовом;
- (ђ) производи морског риболова и други производи који су извађени из мора ван територијалних вода државе Стране уговорнице, њеним пловилима;
- (е) производи израђени на њеним бродовима фабрикама искључиво од производа из тачке (ђ) овог става;
- (ж) тамо прикупљени употребљавани предмети, намењени само за рециклирање сировина, укључујући употребљаване аутомобилске гуме које се могу користити само за протектирање или као отпад;
- (з) отпад и отпадне материје од производних активности у држави те Стране уговорнице;
- (и) производи извађени с морског дна или подземља ван територијалних вода државе те Стране уговорнице, под условом да она има искључива права на обраду тог дна или подземља;

(j) роба тамо произведена искључиво од производа наведених у тач. (а) до (и) овог става.

(2) Појмови „њена пловила” и „њени бродови фабрике” у ставу 1. тач. (ђ) и (е) става 1. овог члана примењују се само на пловила и бродове фабрике:

- (а) који су регистровани или се воде у држави Стране уговорнице;
- (б) који плове под заставом државе те Стране уговорнице;
- (в) који су најмање 50% у власништву држављана државе односне Стране уговорнице, или фирме са седиштем у једној од држава Страна уговорница, у којој су директор или директори, председник пословодног или надзорног одбора те већина чланова тих одбора држављани државе односне Стране уговорнице, те у којима, додатно, у случају партнерства или друштава с ограниченом одговорношћу најмање половина капитала припада држави односне Стране уговорнице или јавним предузећима или држављанима државе те Стране уговорнице;
- (г) на којима су заповедник и официри држављани државе односне Стране уговорнице; и
- (д) на којима су најмање 75% посаде држављани државе односне Стране уговорнице.

Довољно обрађени или прерађени производи

Члан 6.

(1) За потребе члана 2. овог протокола, производи који нису потпуно добијени сматрају се довољно обрађеним или прерађеним кад вредност свих употребљених материјала није већа од 50% цене производа франко фабрика.

Горе поменути услов означава за све производе обухваћене Споразумом степен обраде или прераде која се мора обавити на материјалима без порекла који се користе у изради, те се примењују у односу само на такве материјале. Из тога следи да ако се производ који је стекао порекло испуњењем услова из става 1. овог члана, користи за израду неког другог производа, тада се на њега не односи услов применљив на производ у који се он уграђује, те се не узимају у обзир материјали без порекла који су евентуално коришћени у његовој изради.

(2) Одредба става 1. овог члана се примењује у складу са чланом 7. овог протокола.

Недовољни поступци обраде или прераде

Члан 7.

(1) Узимајући у обзир одредбе става 2. овог члана, сматра се да су следећи поступци обраде или прераде недовољни, да би производ добио статус производа са пореклом било да су или не испуњени услови из члана 6. овог протокола:

- а) поступци за очување робе у добром стању за време превоза и складиштења;
- б) растављање и састављање пошилки;
- в) прање, чишћење, уклањање прашине, корозије, уља, боје или других материја за прекривање;
- г) пеглање или пресовање текстила;

- д) поступци бојења и полирања;
- ђ) комишање, бељење, делимично или у целини, полирање и глазирање житарица и пиринча;
- е) поступци бојења шећера или обликовања шећерних коцки;
- ж) гуљење, уклањање коштица и љуштење воћа, коштуњавог воћа и поврћа;
- з) оштрење, једноставно дробљење или једноставно резање;
- и) сејање, пребирање, разврставање, класификација, градирање и спаривање (укључујући и састављање сетова производа);
- ј) једноставно паковање у тегле, конзерве, чутуре, кесице, сандуке, кутије, учвршћивање на картоне или плоче, итд., као и сви остали поступци паковања;
- к) додавање ознака, налепница, натписа и других сличних знакова распознавања производа и/или њихове амбалаже;
- л) једноставно мешање производа, били они различити или не;
- љ) једноставно склапање делова како би се произвео целовит производ, или растављање производа на делове;
- м) клање животиња;
- н) комбинација два или више поступака, наведених у тач. а) до м) овог става;

(2) Код утврђивања да ли се прераде или обраде, које су обављене на целокупном производу, убрајају у недовољне у смислу става 1. овог члана, заједнички се узимају у обзир сви поступци обављени на том производу у једној од држава Страна уговорница.

Квалификациона јединица Члан 8.

(1) Квалификациона јединица за примену одредаба овог протокола конкретни је производ, који се сматра основном јединицом, када се роба сврстава применом номенклатуре Хармонизованог система.

Из тог произлази да:

(а) кад се производ који се састоји од групе или делова производа, сврстава у једну тарифну ознаку Хармонизованог система, таква целина чини једну квалификациону јединицу;

(б) кад се пошиљка састоји од низа истих производа сврстаних у исту тарифну ознаку Хармонизованог система, сваки производ мора се узимати појединачно приликом примене одредаба овог протокола.

(2) Када је у складу са Основним правилом 5 Хармонизованог система, за потребе сврставања, амбалажа укључена заједно са производом, она ће бити укључена и за потребе утврђивања порекла.

Прибор, резервни делови и алати Члан 9.

(1) Прибор, резервни делови и алати испоручени са опремом, машином, уређајем или возилом, који су део нормалне опреме и укључени у њену цену или који

нису посебно фактурисани, сматрају се саставним делом те опреме, машине, уређаја или возила.

(2) Прибор, резервни делови и алати намењени за сервисирање раније извезене робе у гарантном року, сматрају се пореклом из исте земље као и опрема, машине, уређаји или возила, уколико су испуњени следећи услови:

- испоручују се по уговору о сервисирању основне робе у гарантном року, који је закључен између резидената држава Страна уговорница који су обавили извоз, односно увоз предметне робе;

- користе се са основном робом и испоручују у количинама које су неопходне за обезбеђивање нормалног функционисања основне робе, што се потврђује техничком документацијом;

- намењени су за ремонт или замену оштећене или неисправне робе исте врсте;

- вредност прибора, резервних делова и алата намењених сервисирању основне робе који су пореклом из трећих земаља није већа од 15% од вредности свих делова који се извозе у оквиру једне пошиљке.

Сетови Члан 10.

Сетови, како су дефинисани Основним правилом 3. Хармонизованог система, сматрају се производом са пореклом, када све компоненте сета имају порекло. Међутим, када се сет састоји од производа са пореклом и производа без порекла, сматраће се производом са пореклом под условом да вредност производа без порекла не премашује 15% цене сета франко фабрика.

Неутрални елементи Члан 11.

Да би се утврдило да ли је неки производ са пореклом, није потребно одређивати порекло онога што је могло бити коришћено у његовој изради, како следи:

(а) енергија и гориво;

(б) постројења и опрема;

(в) машине и алати;

(г) роба која не улази нити је намењена томе да уђе у коначни састав производа.

Г л а в а Ш ТЕРИТОРИЈАЛНИ УСЛОВИ

Начело територијалности Члан 12.

(1) Осим у случајевима предвиђеним чл. 3. и 4. овог протокола и ставом 3. овог члана, услови за стицање статуса производа са пореклом наведени у Глави II овог протокола и даље морају бити испуњени у сваком тренутку у држави те Стране уговорнице.

(2) Осим у случајевима предвиђеним чл. 3. и 4. овог протокола, приликом враћања производа са пореклом, извезених из државе једне од Страна уговорница у неку другу земљу, исти се морају сматрати производима без порекла, ако царинској служби није могуће доказати:

(а) да је враћена роба она иста која је била извезена; и

(б) да није била подвргнута никаквом другом поступку осим оном који је био потребан да се роба очува у добром стању док се налазила у односној земљи или приликом извоза.

(3) За стицање статуса производа са пореклом у складу са условима изнетим у Глави II овог протокола неће бити од утицаја обрада или прерада извршена ван држава Страна уговорница на материјалима извезеним из државе једне од Страна уговорница и накнадно поново увезеним тамо, под условом:

(а) да су ти материјали целовито добијени у држави једне од Страна уговорница или су пре извоза прошли обраду или прераду већу од недовољних поступака наведених у члану 7. овог протокола; и

(б) да је надлежном органу могуће доказати:

- да је поновно увезена роба добијена обрадом или прерадом извезених материјала; и

- да укупна додата вредност остварена ван држава Страна уговорница применом одредаба овог члана не прелази 10% цене производа франко фабрика крајњег производа за који се тражи статус производа са пореклом.

(4) За потребе става 3. овог члана, услови за стицање статуса производа са пореклом изнети у Глави II овог протокола неће се применити на обраду или прераду обављену ван државе Страна уговорница. Укупна вредност материјала без порекла уграђених на територији државе односне Стране уговорнице, заједно са укупном додатом вредношћу оствареном ван држава Страна уговорница уз примену одредаба овог члана, не сме премашити проценат из члана 6. став 1. овог протокола.

(5) За потребе примене одредаба ст. 3. и 4. овог члана „укупна додата вредност” значи све трошкове који настану ван држава Страна уговорница, укључујући вредност тамо уграђених материјала.

(6) Свака врста обраде или прераде обухваћена одредбама овог члана обављена ван држава Страна уговорница, биће обављена по поступку спољне прераде, или сличном поступку.

Директни транспорт Члан 13.

(1) Повлашћени третман из Споразума примењује се само на производе који задовољавају услове из овог протокола који се директно транспортују између држава Страна уговорница. Међутим, производи који чине једну пошиљку могу се транспортовати кроз друга подручја, и могу се ако до тога дође, претоварити или привремено ускладиштити на тим подручјима, под условом да роба остане под надзором царинских органа у земљи транзита или складиштења и да се не подвргава другим поступцима осим истовара, поновног утовара или било ког поступка намењеног њеном очувању у добром стању.

Производи са пореклом могу се цевоводима транспортовати преко других подручја која нису подручја држава Страна уговорница.

(2) Докази о томе да су испуњени услови из става 1. овог члана пружиће се царинским органима земље увознице подношењем:

- (а) транспортног документа којим се потврђује пут од земље извознице кроз земљу транзита; или
- (б) документа издатог од стране царинских органа земље транзита:
 - који садржи тачан опис производа;
 - у коме се наводи датум истовара и претовара производа и где је то могуће имена бродова или других употребљених превозних средстава; и
 - у коме се потврђују услови под којима су се производи налазили у земљи транзита; или
- (в) у недостатку наведених докумената - било који документ који потврђује испуњење услова из става 1. овог члана.

Изложбе

Члан 14.

(1) На производе са пореклом који се шаљу на изложбу ван територија држава Страна уговорница и након изложбе се продају ради увоза у једну од држава Страна уговорница примењиваће се одредбе Споразума под условом да се царинским органима докаже:

- (а) да је извозник послао те производе из државе једне од Страна уговорница у земљу у којој се одржавала изложба и да их је тамо излагао;
- (б) да је извозник продао производе или их је на неки други начин уступио неком лицу у једној од држава Страна уговорница;
- (в) да су испоручени производи, за време или одмах после изложбе, онакви какви су били и упућени на изложбу; и
- (г) да производи, након упућивања на изложбу, нису били коришћени ни за какав други циљ осим показивања на изложби.

(2) Доказ о пореклу мора се издати или попунити у складу са одредбама Главе IV овог протокола и предати царинским органима државе Стране уговорнице увознице на уобичајен начин. На њему мора стајати име и адреса изложбе. У случају потребе могу се захтевати додатни документарни докази о условима под којима су производи били излагани.

(3) Одредбе става 1. овог члана примењују се на било коју трговинску, индустријску, пољопривредну или занатску изложбу, сајам или сличну јавну приредбу или излагање који се не организују у приватне сврхе у трговинама и пословним просторима са намером продаје страних производа, и за време којих производи остају под царинским надзором.

Г л а в а I V **ДОКАЗ О ПОРЕКЛУ**

Општи услови **Члан 15.**

(1) Производи са пореклом из државе једне од Страна уговорница ће код увоза у другу државу Страну уговорницу имати олакшице, предвиђене Споразумом уколико је поднет један од следећих докумената:

(а) Уверење о пореклу робе ASB.1, чији је образац дат у Прилогу I овог протокола, или

(б) У случајевима наведеним у члану 20. став 1, овог протокола изјава (у даљем тексту: изјава на фактури), коју извозник уноси на фактуру, доставницу или било који други комерцијални документ који довољно детаљно описује производе о којима је реч и тако омогућује њихову идентификацију, чији текст је дат у Прилогу II.

Поступак издавања уверења о пореклу робе ASB.1 **Члан 16.**

(1) Уверења о пореклу робе ASB.1 издају надлежни органи државе Стране уговорнице извознице на писмени захтев извозника или његовог овлашћеног представника, а на одговорност извозника.

(2) У том циљу извозник или његов овлашћени представник попуњава захтев за издавање уверења о пореклу робе ASB.1 и, уколико је тако предвиђено, уверење о пореклу робе ASB.1, чији су обрасци дати у Прилогу I. Поменути обрасци попуњавају се на српском, на руском или на енглеском језику, а у складу са одредбама унутрашњег законодавства државе Стране уговорнице извознице. Ако се обрасци попуњавају руком, треба писати мастилом и штампаним словима. Опис производа уноси се у рубрику резервисану за ту намену, без празних редова. Ако поље није сасвим попуњено повлачи се водоравна црта испод задњег реда описа, а празан простор се прецрта.

(3) Извозник који подноси захтев за издавање уверења о пореклу робе ASB.1 мора бити спреман у свако доба на захтев надлежних органа државе Стране уговорнице извознице у којој се издаје уверење о пореклу робе ASB.1 дати на увид све одговарајуће документе којима се доказује порекло производа на који се то односи, као и то да су испуњени други услови из овог протокола.

(4) Уверење о пореклу робе ASB.1 издају надлежни органи државе Стране уговорнице ако се производи о којима је реч могу сматрати производима са пореклом из те Стране уговорнице и ако испуњавају друге услове из овог протокола.

(5) Надлежни органи који издају уверења о пореклу робе ASB.1 предузеће све потребне кораке за проверу порекла производа и испуњења других услова из овог протокола. У том циљу имају право да захтевају било које доказе и обављају проверу истинитости извозникових навода или било коју другу проверу коју сматрају потребном. Царински органи који издају уверење ASB.1 такође ће обезбедити правилно попуњавање образаца из става 2. овог члана. Посебно ће проверавати да ли је

простор резервисан за опис производа попуњен на начин који искључује сваку могућност уношења допуна.

(6) Датум издавања уверења о пореклу робе ASB.1 назначује се у рубрици 12 уверења.

(7) Уверење о пореклу робе ASB.1 издају надлежни органи и стављају га на располагање извознику чим се обави или обезбеди стварни извоз.

Накнадно издавање уверења о пореклу робе ASB.1

Члан 17.

(1) Без обзира на члан 16. став 7. овог протокола, уверење о пореклу робе ASB.1 може се изузетно издати након извоза производа на које се оно односи, ако:

(а) уверење није било издато у време извоза због грешака, ненамерних пропуста или посебних околности; или

(б) ако се надлежним органима докаже да је уверење о пореклу робе ASB.1 било издато, али при увозу није било прихваћено због техничких разлога.

(2) За примену става 1. овог члана извозник мора у свом захтеву назначити време и место извоза производа на које се односи уверење о пореклу робе ASB.1 и навести разлоге свог захтева.

(3) Надлежни органи могу накнадно издати уверење о пореклу робе ASB.1 тек пошто провером утврде да се подаци из извозничког захтева слажу са онима из одговарајуће евиденције.

(4) Накнадно издато уверење о пореклу робе ASB.1 мора бити означено једном од следећих напомена:

„НАКНАДНО ИЗДАТО”;
„ВЫДАНО В ПОСЛЕДСТВИИ”; или
„ISSUED RETROSPECTIVELY”.

(5) Напомена из става 4. овог члана уноси се у рубрику „Напомене” уверења о пореклу робе ASB.1.

Издавање дупликата уверења о пореклу робе ASB.1

Члан 18.

(1) У случају крађе, губитка или уништења уверења о пореклу робе ASB.1, извозник може надлежним органима који су га издали поднети захтев за издавање дупликата на основу извозне документације коју они поседују.

(2) Тако издат дупликат мора бити означен једном од следећих белешки:

„ДУПЛИКАТ”;
„ДУБЛИКАТ”; или
„DUPLICATE”.

(3) Напомена из става 2. овог члана уноси се у рубрику „Напомене” дупликата уверења о пореклу робе ASB.1.

(4) Дупликат мора носити датум издавања оригиналног уверења о пореклу робе ASB.1, и важи од тог датума.

**Издавање уверења о пореклу робе ASB.1
на основу издатог или претходно попуњеног доказа о пореклу
Члан 19.**

Кад се производи са пореклом налазе под царинским надзором у држави неке од Страна уговорница, оригинални доказ о пореклу ће моћи да се замени са једним или више уверења о пореклу робе ASB.1 у циљу слања свих или неких од тих производа на друга места у држави Стране уговорнице. Заменска уверења о пореклу робе ASB.1 издају надлежни органи у складу са националним законодавствима држава Страна уговорница.

**Услови за попуњавање изјаве на фактури
Члан 20.**

(1) Изјаву на фактури из члана 15. став 1. тачка (б) овог протокола може сачинити извозник за било коју пошиљку, чија укупна вредност не прелази 5.000 USD.

(2) Изјава на фактури може се сачинити ако се наведени производи могу сматрати производима са пореклом из држава Страна уговорница и ако испуњавају друге услове из овог протокола.

(3) Извозник који сачињава изјаву на фактури биће спреман да сваког момента на захтев царинских органа државе Стране уговорнице извознице, поднесе на увид одговарајућа документа којима се доказује порекло за одговарајућу робу, као и то да су испуњени остали услови из овог протокола.

(4) Изјаву на фактури извозник ће откуцати машином, отиснути печатом или одштампати на фактури, доставници или другом комерцијалном документу, с тим да ће за изјаву чији се текст налази у Прилогу II овог протокола користити једну од језичких верзија наведених у том Прилогу и у складу са одредбама унутрашњег законодавства државе Стране уговорнице извознице. Ако се изјава исписује руком, мора бити написана мастилом и штампаним словима.

(5) Изјава на фактури мора носити оригинални својеручни потпис извозника.

(6) Изјаву на фактури извозник може сачинити кад се производи на које се она односи извозе, или након њиховог извоза уз услов да се иста у држави Стране уговорнице увознице предочи најкасније у року од једне године након увоза производа на које се односи.

Важност доказа о пореклу

Члан 21.

(1) Доказ о пореклу важи четири месеца од дана издавања у држави Страна уговорнице извознице, па се у том периоду мора поднети царинским органима државе Стране уговорнице увознице.

(2) Докази о пореклу који се подносе органима државе Стране уговорнице увознице након истека рока за подношење наведеног у ставу 1. овог члана могу се прихватити у циљу примене повлашћеног третмана кад је неподношење тих докумената пре истека крајњег рока било изазвано ванредним околностима.

(3) У осталим случајевима закаснелог подношења царински органи државе Стране уговорнице увознице могу прихватити доказе о пореклу кад су производи испоручени пре истека горе наведеног рока.

Подношење доказа о пореклу

Члан 22.

Докази о пореклу подносе се царинским органима државе Стране уговорнице увознице у складу са поступцима који се примењују у држави те Стране уговорнице. Поменути органи могу захтевати превод доказа о пореклу.

Сукцесивни увоз

Члан 23.

Кад се на захтев увозника, и под условима које су одредили царински органи државе Стране уговорнице увознице, увозе у више пошиљки, растављени или несастављени производи у смислу Основног правила 2(a) Хармонизованог система, који се сврставају у одељке XVI и XVII или у тарифне бројеве 7308 и 9406 Хармонизованог система, царинским органима се за такве производе подноси само једно уверење о пореклу робе при увозу прве делимичне пошиљке.

Пратећа документа

Члан 24.

Документи из члана 16. став 3. и члана 20. став 3. овог протокола који се користе у циљу доказивања да се производи обухваћени уверењем о пореклу ASB.1 или изјавом на фактури могу сматрати производима са пореклом из неке од држава Страна уговорница, и да испуњавају остале услове из овог протокола, могу се између осталог састојати од следећег:

(а) директних доказа о поступцима које је предузео извозник или добављач за добијање односне робе, садржаних на пример у његовим рачунима или унутрашњем књиговодству;

(б) докумената који доказују порекло употребљених материјала, који се користе, издају или сачињавају у држави Стране уговорнице у којој се ти документи користе у складу са њеним унутрашњим законодавством;

(в) докумената који доказују обраду или прераду материјала у држави Стране уговорнице, који се користе, издају или сачињавају у држави Стране уговорница у којој се ти документи користе у складу са њеним унутрашњим законодавством;

(г) уверења о пореклу робе ASB.1 или изјаве на фактури које доказују порекло употребљених материјала, издате или сачињене у држави Стране уговорнице у складу са овим протоколом.

Чување доказа о пореклу и пратеће документације

Члан 25.

(1) Извозник који поднесе захтев за издавање уверења о пореклу робе ASB.1 чуваће документе из члана 16. став 3. овог протокола најмање три године.

(2) Извозник који даје изјаву на фактури најмање три године чуваће копију те изјаве на фактури, као и документе из члана 20. став 3 овог протокола.

(3) Надлежни органи државе Стране уговорнице извознице који издају уверење о пореклу робе ASB.1 чуваће најмање три године образац захтева из члана 16. став 2 овог протокола.

(4) Царински органи државе Стране уговорнице увознице најмање три године чуваће уверења о пореклу робе ASB.1 и изјаве на фактури, које им буду поднете.

Неслагање и формалне грешке

Члан 26.

(1) Постојање мањих неслагања у подацима у доказима о пореклу робе и подацима у документима поднетим царинским органима ради спровођења поступка увоза само по себи не мора бити разлог за непризнавање доказа о пореклу.

(2) Очите формалне грешке попут куцаних, у доказу о пореклу, неће бити разлог одбијања тог документа, ако те грешке нису такве да изазивају сумњу у тачност података датих у том документу.

Износи изражени у америчким доларима

Члан 27.

(1) За примену одредаба из члана 20. става 1 овог протокола у случајевима кад се фактура испостави у некој другој валути, а не у америчким доларима, износи у националним валутама морају одговарати курсу који важи на дан прихватања извозне декларације, у складу са прописима државе Стране уговорнице извознице.

(2) На захтев извозника, царински органи држава Страна уговорница извознице осигураће потврду о курсу који је важио на дан прихватања извозне декларације.

Г л а в а V
МЕТОДИ АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ

Међусобна помоћ
Члан 28.

(1) Царински органи држава Страна уговорница доставиће једни другима узорке отисака печата које користе њихови надлежни органи за издавање уверења о пореклу робе ASB.1 заједно са адресама царинских органа задужених за проверу тих уверења и изјава на фактури.

(2) Ради обезбеђивања правилне примене овог протокола, Стране уговорнице помагаће једна другој посредством надлежних царинских органа у провери исправности уверења о пореклу робе ASB.1 или изјава на фактури и тачности података из тих докумената.

Провера доказа о пореклу
Члан 29.

(1) Накнадне провере доказа о пореклу обављаће се насумице или у сваком случају оправдане сумње царинских органа државе Стране уговорнице увознице у исправност таквих докумената, порекло робе о којој се ради или у испуњење других услова из овог протокола.

(2) У циљу спровођења одредаба из става 1. овог члана царински органи државе Стране уговорнице увознице вратиће уверење о пореклу робе ASB.1 и фактуру, ако су били поднети, изјаву на фактури, или копију тих докумената, царинским органима државе Стране уговорнице извознице, уз навођење разлога за проверу, где је то потребно. Сви прибављени документи и подаци који указују на то да је податак у уверењу о пореклу или изјави на фактури нетачан биће достављени као доказ уз захтев за проверу.

(3) Проверу ће извршити царински органи државе Стране уговорнице извознице. У том циљу имају право захтевати било који доказни материјал и извршити контролу извозникових рачуна или било коју другу проверу коју сматрају потребном.

(4) Ако царински органи државе Стране уговорнице увознице одлуче да суспендују одобрење повлашћеног третмана конкретним производима у очекивању резултата провере, увознику ће бити понуђено преузимање робе уз све потребне мере предострожности.

(5) Царински органи који затраже проверу биће обавештени о резултатима те провере што пре. Ти резултати морају јасно показивати да ли су документи веродостојни и могу ли се конкретни производи сматрати производима са пореклом из државе Стране уговорнице и да ли испуњавају друге услове из овог протокола.

(6) Ако у случају оправдане сумње одговор не стигне у року од десет месеци од дана подношења захтева за проверу, или ако одговор не садржи податке довољне за утврђивање веродостојности документа о којем је реч или стварног порекла производа, царински органи који су поднели захтев ће, осим у изузетним околностима, ускратити право на повлашћени третман.

Решавање спорова

Члан 30.

(1) Ако дође до спорова у односу на поступке провере из члана 29. овог протокола који се не могу решити између царинских органа који су поднели захтев за проверу и царинских органа задужених за обављање провере, или спорова у погледу тумачења одредаба овог протокола, такви спорови се упућују Комисији из члана 17. Споразума.

(2) У свим случајевима решавање спорова између увозника и царинских органа државе Стране уговорнице увознице примењује се законодавство те државе Стране уговорнице.

Одговорност

Члан 31.

Одговорним ће се сматрати свако лице које изради или омогући да се изради документ, који садржи нетачне податке у циљу прибављања повлашћеног третмана за производе.

Слободне зоне

Члан 32.

(1) Стране уговорнице предузеће све потребне мере за обезбеђење да производи који су предмет трговине, а обухваћени су доказом о пореклу, те током транспорта користе слободну зону смештену на њиховом подручју, не буду замењени другом робом и да не буду подвргнути другом руковању осим нормалних поступака за спречавање њиховог пропадања.

(2) Изузимајући одредбе садржане у ставу 1. овог члана, када се производи са пореклом из државе једне од Страна уговорница увозе у слободну зону и обухваћени су доказом о пореклу, а подлежу обради или преради, надлежни органи издаће ново уверење о пореклу робе ASB.1 на захтев извозника, ако су обрада или прерада у складу с одредбама овог протокола.

Г л а в а VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Измене Протокола

Члан 33.

Комисија, из члана 17. Споразума, може решавати питања неопходности измена одредаба овог протокола.

Радна група за царинска питања

Члан 34.

(1) Комисија из члана 17. Споразума формираће Радну групу за царинска питања. Радна група за царинска питања осигураваће спровођење административне

сарадње, имајући у виду исправност и једнообразну примену овог протокола и спроводиће било који други задатак из области царине који јој може бити поверен.

(2) Радна група за царинска питања састојаће се од експерата држава обе Стране уговорнице задужених за царинска питања.

Прилози

Члан 35.

Прилози I и II чине саставни део овог протокола.

Роба у провозу или у складишту

Члан 36.

Роба која испуњава услове из Главе II овог протокола и која се на дан ступања на снагу Споразума налази на путу или је привремено смештена у једној од држава Страна уговорница у царинским складиштима или слободним зонама, сматраће се робом са пореклом, под условом да се, у року од четири месеца од тог датума, царинским органима државе Стране уговорнице увознице поднесе доказ о пореклу издат накнадно, заједно са документима који потврђују услове превоза.